

Familie- og arveret i finansjuridisk perspektiv

Familieretten dækker blandt andet over de regler, der gælder for indgåelse og opløsning af ægteskabet, ægtefællernes rådighed over deres aktiver og formueforholdene under ægteskabet, og når det slutter.

Børn

Børns aftaler mv:

Når et barn er født er det som udgangspunkt underlagt forældremyndighed, indtil barnet fylder 18.

Selvom forældre bliver skilt, har de som udgangspunkt stadig fælles forældremyndighed.

Det er vigtigt for f.eks. Pengeinstitutterne, at det er klarlagt, hvem der disponere over barnets konto.

Indtil barnet er fyldt 18, er barnets midler barnets, og ikke værgens. Barnet kan indtil det er fyldt 18, heller ikke indgå bindende aftaler, disse aftaler skal indgås af værger/værgerne.

Der er derfor i denne sammenhæng heller ikke forskel på, om et barn har forældre, der har indgået ægteskab eller ej.

Ufødt barns arveret:

Allerede inden barnet er født, har det visse rettigheder i forhold til arv. Hvis en far til en barn, dør to minutter efter at have haft sex, kan dette barn ende med at have arveret.

Barns arveret i øvrigt:

Børn har altid arveret fra deres biologiske forældre. Det gælder uanset om de biologiske forældre har haft kontakt med barnet eller ej.

Adopterede børn arver på lige fod med biologiske børn, og arver ikke deres biologiske forældre.

Stedbørn arver ikke deres stedforældre, medmindre vedkommende har skrevet testamente til fordel for barnet.

Børns formue:

Det er værger/værgerne, der indgår aftaler om f.eks. Anbringelse af barnets penge. Forældre/værger må ikke bruges af barnets formue, der skal derfor være intakt, indtil barnet fylder 18 år.

Som udgangspunkt skal midler over 75.000 kr. bestyres af en såkaldt godkendt forvaltningsafdeling. Dette er en særlig afdeling i et pengeinstitut eller en gruppe af pengeinstitutter, der er godkendt af justitsministeren til at modtage blandt andet umyndiges midler.

Arver et barn mere end 75.000 kr., skal pengene placeres i en forvaltningsafdeling. Dette er dog ikke et krav, hvis der er tale om en gave, heller ikke selvom det er over 75.000 kr.

Familiestiftelse

Familiestiftelse uden ægteskab:

Ugifte samlevende skal ikke dele formuen, når forholdet sluttet. Uanset hvor længe parret har været sammen, arver de ikke hinanden, medmindre der er oprettet et testamente.

Familiestiftelse ved ægteskab:

Udover dette kan afdøde have pensioner og livsforsikringer, hvor penge skal udbetales til de begunstigede. De begunstigede er som udgangspunkt prioriteret på følgende måde:

- Ægtefælle
- Samlever
- Afdødes børn og andre arvinger efter loven

Afslutning og udlæg af dødsboer med mindre midler (boudlæg):

En del mindre dødsboer opgøres uden egentlig arveudlodning, idet aktiverne efter en bestemmelse i dødsboskiftelovens om boudlæg kan udloddes af skifteretten til nærmeste pårørende eller til den, der vil sørge for begravelsen og rydde afdødes bopæl.

I opgørelsen af værdierne fratrækkes gæld, der er sikret ved pant eller lignende, og rimelige begravelsesomkostninger.

Arv efter loven:

Ved arv efter loven, eller en såkaldt legal arv, udloddes afdødes aktiver efter reglerne i arveloven. Det sker, hvis afdøde ikke har skrevet testamente.

- **Børns og ægtefællers arveret:** Afdødes arvinger er vedkommendes børn og ægtefælle. I modsætning til begunstigede på pensioner og forsikringer, er det kun ægtefællen, ikke samleveren, og det gælder, uanset om samlivet har varet i mange år. Til gengæld indtræder ægtefællens arveret straks, fra ægteskabet er indgået.
Hvis den afdøde både efterlader sig børn og ægtefælle, arver ægtefællen den ene halvdel og børnene den anden.
- **Begrebet tvangsarv:** Børn og ægtefæller er det der kaldes tvangsarvinger. Det betyder ikke at de er tvunget til at arve, men at man ikke ved testamente fra fratage dem deres arv fuldstændigt.
Hvis en person ikke efterlader sig nogen ægtefælle eller børn, kan vedkommende disponere over hele sin formue ved testamente.
- **Fjernere slægtnings arveret:** Arveloven opererer med en inddeling af slægtninge i 1., 2. og 3. arveklasse.
Er der ingen arvinger efter loven, og har afdøde ikke skrevet testamente, tilfalder afdødes formue staten.

Arv efter testamente:

En person kan have interesse i at bestemme, hvad der skal ske med de efterladte aktiver efter sin død. Disse dispositioner kan ske ved arv efter testamente.

I arveloven er der angivet en række formkrav, som skal være opfyldt, for at man kan anerkende et testamente som gyldigt.

Man kan opfylde disse formkrav ved enten et notartestamente, hvor testamentet bliver underskrevet for notaren - den nærmeste byret - og herefter bliver opbevaret ved tinglysningsretten. Den anden mulighed er et såkaldt vidnetestamente, hvor to vidner ved deres underskrift bekræfter testamentet.

Der findes også en særregel om mulighed for et såkaldt nødtestamente. Denne regel går ud på, at man kan se bort fra de formelle regler om oprettelse af testamente, hvis man med rette føler, at man er i en nødsituation, hvor det ikke er muligt.